

Nota informativă
la proiectul Hotărîrii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind
organizarea și funcționarea Arbitrajului specializat în domeniul proprietății
intelectuale și procedura arbitrală

Elaborarea proiectului în cauză a fost inițiată de către Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (AGEPI) întru executarea prevederilor art.29 alin. (6) din Legea nr.114 din 3 iulie 2014 cu privire la Agenția de Stat pentru Proprietatea intelectuală (Legea nr.114/2014), în temeiul cărora Regulamentul privind organizarea și funcționarea Arbitrajului specializat în domeniul proprietății intelectuale și procedura arbitrală sunt aprobate de Guvern.

În același timp, odată cu adoptarea Legii nr.139 din 02.07.2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe, în art.4 alin.(2) al acesteia s-a stabilit că AGEPI instituie Arbitrajul specializat în domeniul proprietății intelectuale (*în continuare – Arbitraj specializat*), care va activa conform regulamentului aprobat de către Guvern.

În afară de actele legislative nominalizate, legile speciale în domeniul proprietății industriale, și anume Legea nr.161-XVI din 12.07.2007 privind protecția desenelor și modelelor industriale (art.70), Legea nr.38-XVI din 29.02.2008 privind protecția mărcilor (art.83) și Legea nr.66-XVI din 27.03.2008 privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate (art.60), prescriu faptul că litigiile persoanelor fizice și juridice legate de aplicarea acestor legi se soluționează, pe lângă Comisia de contestații a AGEPI și instanțele de judecată, inclusiv de un arbitraj specializat, fiind specificate și litigiile, examinarea cărora ține de competența arbitrajului.

Ținând cont de practica statelor europene și existența Centrului de arbitraj și mediere al Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale se consideră importantă instituirea Arbitrajului specializat în domeniul proprietății intelectuale, care va contribui la promovarea și soluționarea extrajudiciară a litigiilor în domeniul proprietății intelectuale, cu condiția existenței între acestea a convenției de arbitraj.

Instituțiile de arbitraj specializate, activitatea cărora este guvernată de alte legi, precum și procedurile alternative de soluționare a litigiilor în domeniul proprietății intelectuale există și în alte state, precum Germania, Lituania, România, Rusia.

Tendința de a se afirma în acest domeniu motivează statele de a-și actualiza legislația în spiritul celor mai avansate practici pentru a asigura un mediu legal benefic arbitrajului.

Dreptul de a apela la metode alternative de soluționare a litigiilor, inclusiv la arbitraj, impune obligația statului de a asigura un cadru legal adecvat care să permită realizarea acestui drept. Cu referire la domeniul proprietății intelectuale, scopul creării unui arbitraj specializat reiese din activitățile de promovare a acestui domeniu, din posibilitatea pregătirii profesionale a arbitrilor respectivi, precum și oferirea persoanelor interesate a unei instanțe specializate competente, capabilă să examineze la nivel profesionist conflictele apărute și să emită hotărîri corespunzătoare normelor și principiilor domeniului de proprietate intelectuală.

Totodată, la elaborarea proiectului s-a ținut cont de prevederile Legii nr.23-XVI din 22 februarie 2008 cu privire la arbitraj (Legea nr.23/2008), Legii nr. 24-XVI din 22 februarie 2008 cu privire la arbitrajul comercial internațional (Legea nr.24/2008) și Codului de procedură civilă nr. 225-XV din 30 mai 2003.

Prin urmare, în baza analizei diferitor proceduri de soluționare a litigiilor în domeniul proprietății intelectuale în alte state, precum și ținând cont de situația existentă în Republica Moldova în acest domeniu, AGEPI vine cu inițiativa de a promova un proiect de act normativ guvernamental, prin care să fie aprobat Regulamentul privind organizarea și funcționarea Arbitrajului specializat în domeniul proprietății intelectuale și procedura arbitrală.

Din punct de vedere structural, în proiect se propun opt capitole, menite să reglementeze normele generale referitoare la Arbitrajul specializat, convenția de arbitraj, componența Arbitrajului specializat, cerințele față de arbitri, intentarea procedurii arbitrale, nemijlocit procedura arbitrală, adoptarea hotărârii arbitrale, precum și cheltuielile arbitrale.

În acest context, reieșind din prevederile art.29 alin.(2) al Legii nr.114/2014, la pct.3 din proiect se menționează expres litigiile care pot fi soluționate prin Arbitrajul specializat, cu condiția existenței convenției de arbitraj, în special, vizând următoarele aspecte:

- 1) calitatea de autor;
- 2) raporturile dintre coautori;
- 3) prioritatea;
- 4) raporturile dintre autorul obiectului de proprietate intelectuală creat în exercițiul atribuțiilor de serviciu și angajator, referitoare la modul de remunerare, dreptul de depunere a cererii și quantumul remunerației;
- 5) eliberarea titlului de protecție;
- 6) drepturile exclusive;
- 7) gestiunea colectivă a dreptului de autor și a drepturilor conexe;
- 8) raporturile privind transmiterea drepturilor de proprietate intelectuală.

Arbitrajul specializat va fi constituit din președinte, vicepreședinte, arbitri și secretar. Președintele va asigura conducerea generală a Arbitrajului specializat și va exercita atribuțiile referitoare la organizarea și administrarea justiției arbitrale.

Arbitru în Arbitrajul specializat poate fi orice persoană fizică care are capacitate deplină de exercițiu, înaltă calificare și experiență profesională de cel puțin 3 ani în domeniul proprietății intelectuale pentru a soluționa litigiile menționate mai sus ori are studii superioare sau de consilier în acest domeniu. Persoanele ce vor îndeplini condițiile specificate vor fi înscrise în ordine alfabetică, în temeiul unei cereri scrise, în Lista arbitrilor Arbitrajului specializat, care va fi publică și va avea caracter de recomandare, fiind aprobată de către Directorul General al AGEPI la fiecare 4 ani. De asemenea, în proiect sunt prevăzute condițiile de recuzare, revocare, înlocuire a arbitrilor, care reiese și sunt în conformitate cu prescripțiile normative în acest sens ale legislației cu privire la arbitraj.

Normele referitoare la intentarea și desfășurarea procedurii arbitrale se propun la capitolele V și VI din proiectul Regulamentului. Acestea urmează să reglementeze toate etapele și formalitățile legate de procedura arbitrală, cuprinzând condițiile de depunere a cererii de arbitraj, corespondența cu părțile și arbitrii, măsurile asiguratorii și cele provizorii, modalitatea de constituire a completului arbitrajului, termenele de arbitrare, descrierea reprezentării în procesul arbitral, locul desfășurării arbitrajului, administrarea probelor în proces, concluziile experților, audierea martorilor, întreruperea dezbaterilor, suspendarea și renunțarea la procedura arbitrală.

Procedura arbitrală se va încheia prin pronunțarea hotărârii arbitrale, conținutul și efectele căreia se propun la capitolul VII din proiect, în conformitate cu legislația națională cu privire la arbitraj.

O reglementare separată a fost consacrată cheltuielilor arbitrale, care se vor compune din tariful de arbitraj, remunerația arbitrilor, cheltuielile de administrare a probelor, remunerația experților și a traducătorilor, cheltuielile de deplasare și alte cheltuieli necesare pentru finalizarea procedurii de arbitraj. De menționat că tariful de arbitraj urmează a fi stabilit conform Hotărârii Guvernului nr.774 din 13 august 1997 „Cu privire la taxele pentru servicii cu semnificație juridică în domeniul protecției obiectelor proprietății intelectuale”, în vederea acoperirii cheltuielilor generale, legate de activitatea arbitrajului specializat.

În contextul celor expuse, precum și ținând cont de faptul că calitatea reglementărilor legale naționale ce guvernează instituția arbitrajului constituie un prim factor pentru buna funcționare și promovare a acestei instituții pe plan intern, AGEPI consideră oportună promovarea proiectului actului normativ guvernamental respectiv.

**Lilia BOLOCAN,
Director General al
Agenției de Stat pentru
Proprietatea Intelectuală**